

PAŃSTWOWE TEATRY DRAMATYCZNE
W KRAKOWIE
DYREKCJA: HENRYK SZLETYŃSKI

PIEJA
K O G U T Y

STARY TEATR — DUŻA SALA

PREMIERA: 24. IV. 1951 R..

JOSEF BALTUSZIS

JÓZEF BALTUSZIS

PIEJA KOGUTY

Sztuka w czterech aktach

Przekład: ANNA LAU-GNIADOWSKA

O S O B Y:

Rukienie, bogata chłopka	Zofia Tymowska	Cyganka	{ Melania Kamińska Lucyna Karelus
Onucie, jej córka	Wanda Kruszevska	Antanukas	* * *
Jonas, jej syn	Henryk Bąk	I świadek	* Roman Wójtowicz
Powilas, narzeczony, później mąż Onucie	{ Stanisław Zaczyk Antoni Słociński	II świadek	* Marek Wojciechowski
Błażys, biedak wiejski	Tadeusz Kalinowski	Muzykant pierwszy	* Antoni Żuliński
Marytie, jego córka	Halina Gryglaszewska	Muzykant drugi	* * *
Eabutis, biedak wiejski	Tadeusz Białoszczyński	Druchna I	* Aleksandra Bonarska
Anielukie, komornica	Celina Niedźwiecka	Druchna II	* Barbara Witek
Nenienie, kierowniczką her- baciarni	Elżbieta Dankiewicz	Druchna III	* Krystyna Brylińska
		Drużba I	* * *
		Drużba II	* * *

Rzecz dzieje się na Litwie Północnej

Reżyseria: HENRYK SZLETYŃSKI

Scenografia: ANDRZEJ PRONASZKO

Współpraca reżyserska: ZOFIA TYMOWSKA

Dramaturg: ZBIGNIEW KRAWCZYKOWSKI

Asystent reżysera: TADEUSZ MROCZEK

Muzykę opracowała: KAZIMIERZ MEYERHOLD

Brygadier sceny: STEFAN KUKUŁA

Światło: JÓZEF JASIŃSKI

Kostiumy wykonano pod kierunkiem: B. KOREYBO, L. PARYANA i T. STANKIEWICZA

JÓZEF BAŁTUSZIS

Józef Bałtusis to pseudonim literacki znanego litewskiego pisarza Alberta Juozenasa. Bałtusis urodził się w roku 1909. Jak większość postępowych pisarzy litewskich, Bałtusis pochodzi z rodziny chłopskiej. Ojciec jego, biedak wiejski, musiał opuścić rodzinną wieś i zarabiał na życie jako robotnik kolejowy. Pochodzenie chłopskie pisarza i dzieciństwo spędzone na wsi pozostawiły trwałe ślady w jego twórczości. Zwłaszcza dzieciństwo, pełne upokorzeń i poniżenia, w okresie gdy przez 10 lat pracował jako pastuch u bogatego gospodarza, miało duży wpływ na ukształtowanie światopoglądu przyszłego pisarza. We wszystkich swoich utworach przedstawia Bałtusis życie wsi litewskiej, piętnując wyzysk biedaków przez bogaczy. Całkiem wyraźne echa dzieciństwa pisarza odnajdujemy w sztuce „Pieją Koguty“, gdzie Bałtusis pokazuje nam wiejskiego pastucha poniewieranego przez kułacką. Po tym najcięższym okresie swojego życia Bałtusis przenosi się do Kowna i pracuje tam jako goniec w jednej z firm wydawniczych. Jednocześnie uczy się i podejmuje pierwsze nieśmiałe próby literackie. W roku 1933 kończy kurs introligatorski. W tym czasie ukazuje się w druku pierwsza nowela Bałtusisa „Czerwonoliste pastewne buraki“, która spotkała się z życzliwym przyjęciem fachowej krytyki. Ten udany debiut nie otwiera mu jednak drogi do kariery literackiej. W okresie międzywojennym postępową rewolucyjną literaturą litewską rozwija się w podziemiu. Bałtusis należy do grupy pisarzy „Trzeci front“, która krzewiła idee socjalizmu i rozwijała ożywioną konspiracyjną działalność polityczno-społeczną wśród robotników i chłopów. Nic więc dziwnego, że większość utworów Bałtusisa, podobnie jak innych pisarzy z tej grupy, konfiskuje ówczesna cenzura litewska, pozostająca na usługach reakcyjnej burżuazji. Dopiero w 1940 roku Bałtusis drukuje tom nowel pt. „Tydzień zaczyna się dobrze“ i książka ta zdobywa mu od razu uznanie i popularność. Bałtusis zostaje redaktorem pisma „Młody Gospodarz“ oraz obejmuje odpowiedzialne stanowisko w Litewskim Radiu. W czasie wojny przebywa w ZSRR, gdzie pracuje w Centralnym Komitecie Radia. W tym czasie ukazuje się nowy zbiór nowel Bałtusisa „Biała koniczyna“. Po zakończeniu działań wojennych Bałtusis powraca do kraju, zostaje wybrany prezesem Związku Literatów Litwy Radzieckiej i godność tę piastuje do roku 1948. Obecnie jest delegatem do Rady Najwyższej LSSR oraz redaktorem miesięcznika literackiego „Zwycięstwo“. Sztukę „Pieją Koguty“ napisał Bałtusis już po wojnie. Autor przedstawia tu życie przedwojennej wsi litewskiej i walkę biedaków wiejskich z wyzyskiem kułaków, ukazując perspektywy przyszłego socjalistycznego życia. Walory literackie i teatralne sztuki Bałtusisa stawiają go w szeregu najlepszych współczesnych dramaturgów.

Cena 60 gr.